

Марија М. Митровић¹
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за италијанистику

Јелена Д. Пухар
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за италијанистику

КРИТИЧКА АНАЛИЗА ДИСКУРСА НОВИНСКИХ ЧЛАНАКА НА ИТАЛИЈАНСКОМ ЈЕЗИКУ О (НЕ) УЧЕШЋУ НОВАКА ЂОКОВИЋА НА АУСТРАЛИЈАН ОПЕНУ

Апстракт: Рад се, у оквиру критичке анализе дискурса, бави новинским текстовима о (не)учешћу Новака Ђоковића на Аустралијан опену 2022. године, објављеним у електронским издањима италијанских дневних листова Corriere della Sera и La Repubblica у јануару 2022. године. Циљ овога рада био је да, следећи Ван Дајка (1988а), истражи шематску организацију текстова из нашег корпуса, као и да се испита која се језичка средства у тим текстовима користе за стварање позитивне и негативне слике о Новаку Ђоковићу. Резултати истраживања показују да се врло мали број анализираних чланака уклапа у Ван Дајков модел организације новинских текстова. Резултати језичке анализе текстова указују на то да се дискурсне стратегије номинације и предикације с једне стране користе за истицање Новаковог спортског успеха, а с друге стране, служе да Новака, који није примио вакцину против ковида 19, прикажу као кривца за неучествовање на Аустралијан опену 2022. године и као особу која се у доба пандемије вируса корона понаша непромишљено и неодговорно.

¹ marija.mitrovic@fil.bg.ac.rs

Кључне речи: *критичка анализа дискурса, Новак Ђоковић, Аустралијан опен, ковид 19, италијанска дневна штампа.*

1. Увод

Новак Ђоковић, освајач двадесет две гренд слем титуле и рекордер по броју недеља проведених на првом месту АТП ранг-листе, те, према мишљењу многих стручњака, најбољи тенисер свих времена, изазива велику пажњу светских и домаћих медија. Посебну пажњу медија привукла је његова одлука да не прими вакцину против ковида 19, што му је онемогућило учествовање на гренд слем турнирима у Аустралији и Америци 2022. године.

Циљ овога рада јесте да следећи теоријско-методолошке поставке критичке анализе дискурса и Ван Дајков модел организације новинских текстова, испитамо структуру новинских чланака посвећених (не)учешћу Новака Ђоковића на Аустралијан опену 2022. године у италијанској дневној штампи и тиме дамо допринос изучавању структуре новинских текстова у данашњем новинарству у Италији. Наш циљ је и да анализом тих текстова истражимо која се језичка средства користе у стварању позитивне и негативне слике Новака Ђоковића у испитаним италијанским дневним новинама, те да се посредством интертекстуалне анализе осврнемо и на социолошки аспект ових текстова.

Корпус истраживања састоји се од 46 чланака повезаних са (не)учешћем Новака Ђоковића на првом гренд слему 2022. године, објављених у јануару 2022. године у електронским издањима италијанских дневних листова *Corriere della Sera* и *La Repubblica*². Електронска издања одабрана су с обзиром на то да су доступнија и читанија последњих деценија (Barbano, 2012:pp.208–209).

Одлазак Новака Ђоковића у Аустралију у јануару 2022. године ради учествовања на првом гренд слем турниру године изазвао је велику пажњу свих светских медија, будући да се, због мера аустралијске владе према којима је улазак у земљу био омогућен само особама које су се вакцинисале против ковида 19 неком од вакцина признатих на Западу, месецима раније спекулисало да ли ће први тенисер света учествовати на Аустралијан опену. Од почетка вакцинације против ковида 19 Новак Ђоковић одбијао је да говори о свом вакциналном статусу, заступајући уједно тезу према којој вакцинација треба да буде ствар личног избора, због чега је јавност била ближа мишљењу да се он није вакцинисао.

²Ови листови одабрани су будући да представљају најчитаније дневне новине у Италији (<https://www.fabiobrocceri.it/quali-sono-i-giornali-online-piu-letti-in-italia/>, 25. 10. 2023; Barbano, 2012:pp.280–281).

Новак Ђоковић је у италијанским медијима и италијанској јавности одувек имао посебан статус³, како због чињенице да врло добро говори италијански језик, што због самих Новакових изјава о томе како му је Италија блиска⁴. Међутим, због одлуке да се не вакцинише против ковида 19 и добијања медицинског изузећа за одлазак у Аустралију медијска слика о њему наједном је постала изразито негативна и нимало наклоњена. Одлазак невакцинисаног Новака Ђоковића у Аустралију догодио се усред спровођења изузетно јаке кампање италијанских власти, а уз директно учешће најзначајнијих медија, за обављање вакцинације против ковида 19. Италијански медији у том су погледу били отворени заступници вакцинисања до те мере да је врло уочљиво одсуство било каквог другачијег става, мишљења или критике о мерама које је спроводила италијанска Влада, а које су у више наврата биле и противуставне⁵.

2. Теоријско-методолошки оквир

Критичка анализа дискурса, анализирајући језик у оквиру друштвеног контекста у који је смештен, испитује везе између језика и друштвених услова, идеологије⁶ и моћи⁷ (Wodak, 1996:p.17–20 у Titscher et al., 2000:p.146). Бави се улогом дискурса у продукцији и репродукцији злоупотребе моћи и доми-

³ На пример, гостовао је у популарној емисији *Che tempo che fa* телевизије РАИ 3 2014. године, а био је и посебан гост на најпопуларнијем музичком догађају у Италији, фестивалу Санремо, 2020. године.

⁴ На позитиван став италијанске јавности према светском тенисеру број 1 свакако је утицала и одлука да у марту 2020. године донира милион евра болници у Бергаму, граду који је у том тренутку био највише погођен вирусом корона. Иако је Новакова жеља била да се о овој донацији не говори у јавности, директор болнице инсистирао је да јавност са овиме буде упозната не само због захвалности према породици Ђоковић већ да би се и остале јавне личности повеле њиховим примером и упутиле финансијску помоћ за борбу против вируса корона (https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_15/artaldi-l-italiano-clan-djokovic-sarebbe-l-autore-dell-errore-formulario-968154fe-7559-11ec-9e58-ba8db45e0e20.shtml, 7. 12. 2022).

⁵ Италијанска Влада прописала је обавезну вакцинацију против ковида 19 за одлазак на посао у областима здравства и просвете, док је у осталим секторима био могућ одлазак на посао уз негативан тест на вирус корона не старији од 48 сати. Такође, тзв. зелена пропусница (потврда о вакцини, прележаном ковиду или негативан тест) била је потребна за улазак у градски и међуградски превоз.

⁶ Идеологија се односи на једносмерно виђење света које је повезано са убеђењем, мишљењем и ставом чланова одређене друштвене групе (Reisigl & Wodak, 2009:p.88).

³ Моћ се постиже способношћу контролисања поступака и мишљења других друштвених група (Van Dijk, 2001).

⁷ Моћ се постиже способношћу контролисања поступака и мишљења других друштвених група (Van Dijk, 2001).

нације одређених чланова заједнице над другим (Van Dijk, 2001:p.96). Будући да је контекст од кључне важности (Wodak, 2000), анализа није ограничена на семантички план текста, већ подразумева имплицитни садржај и смисао који се одређују у везама између текста и контекста (Antelmi, 2006:p.23). У стручној литератури издвајају се три најзаступљенија методолошка приступа критичкој анализи дискурса. То су Ферклафов социокултурни приступ, Ван Дајков социокогнитивни приступ и дискурсно-историјски приступ Рут Водак. Ферклаф (1995, 2001) сматра да се анализа заснива на тексту, дискурсној и друштвеној пракси. Ван Дајков социокогнитивни модел фокусира се на когнитивну везу између дискурса и друштва. Ван Дајк (2003) наводи да је критичка анализа усредсређена на истраживање злоупотребе моћи, доминације и неједнакости у дискурсима у друштвеном и политичком контексту. Дискурсно-историјски приступ анализира дискурс у контексту одређених историјских дешавања и укључује идентификовање теме дискурса, истраживање дискурских стратегија и испитивање језичког значења (Wodak, 2015:p.12).

Према Ван Дајку (1988а) новински текстови могу се анализирати на плану микроструктуре и макроструктуре. Макроструктура текста огледа се у организационој структури текста, односно према Ван Дајку (1988а:p.14; 1988b:p.51) шематској суперструктури (Lakić, 2009:p.95). Према моделу Ван Дајка (1988а:pp.92–93), који ћемо следити у оквиру анализе⁸, новински текстови састоје се од следећих десет делова: наслов, лид, главни догађај, позадина догађаја, историја, контекст, последице, вербалне реакције, евалуација, очекивања⁹.

С друге стране, анализа микроструктуре односи се на језичку анализу новинских текстова са фонолошког, морфолошког, синтаксичког, семантичког и лексичког аспекта, а подразумева и анализу кохезије и кохерентности текста (Lakić, 2009:p.93). Будући да су у случају наше анализе текстова о Новаку Ђоковићу најзначајнији лексички и семантички аспект, а сматрамо да је приликом анализе језичких средстава која служе за стварање позитивне и негативне слике Новака Ђоковића важно узети у обзир историјски контекст, тј. период пандемије ковида 19, у овоме раду усредсредит ćemo се управо на ова два аспекта, користећи дискурсно-историјски приступ, те дискурсне стратегије номинације и предикације. Номинација представља дискурсну

⁸ Циљ нам је био да, у недостатку теоријских оквира и смерница за проучавање само електронских писаних медија, испитамо да ли се и у којој мери ова Ван Дајкова структура односи и на данашње текстове електронских издања.

⁹ Детаљнији опис ових целина биће дат у централној анализи уз одговарајуће примере.

стратегију којом се представљају особе, предмети, догађаји и места. Може се реализовати посредством антропонима, деиксе, синегдохе (Wodak & Meyer, 2009). Дискурсна стратегија предикације користи се да би се радња или особине актера оцениле као позитивне или негативне (Reisigl & Wodak, 2009:pp.122–123) Реализује се предикатима, придевима, предлошким синтагмама, зависним реченицама, метафором, метонимијом, алузијом (Reisigl & Wodak, 2001:p.54).

2. Анализа корпуса

2.1. Анализа шематске организације новинских чланака

Будући да због просторне ограничености рада анализу макроструктуре није могуће спровести на свих 46 текстова, а сматрамо да ову врсту анализе и није неопходно обрадити на већем броју текстова с обзиром на чињеницу да је шематска организација чланака који покривају исту тему у великој мери слична, издвојили смо девет текстова из нашег свеукупног корпуса тако да хронолошки покрију цео догађај, од 4. до 16. јануара: полазак за Аустралију, задржавање на граници, одвођење и боравак у имиграционом хотелу, прво суђење и поништавање одлуке о укидању визе, друго суђење и протеривање из Аустралије.

Држећи се гореописане Ван Дајкове шеме, можемо закључити да су шематски најразноврснији текстови који описују почетак и крај овог догађаја, тј. од 4, односно 16. јануара 2022. године. Како би резултати анализе били прегледнији, приказали смо их у Табели 1¹⁰, која ће показати присуство, учесталост и одсуство целина које је описао Ван Дајк.

¹⁰У Табели 1 скраћеница К односи се на дневни лист *Corriere della Sera*, скраћеница Р на дневни лист *La Repubblica*, а бројеви се односе на датуме када су текстови објављени.

	4. 1. К ¹¹	4. 1. Р ¹²	5. 1. К ¹³	5. 1. Р ¹⁴	10. 1. К ¹⁵	14. 1. Р ¹⁶	15. 1. К ¹⁷	16. 1. К ¹⁸	16. 1. Р ¹⁹
Наслов	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Лид	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Главни догађај	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Позадина догађаја	X	X	X				X	X	
Историја	X	X							
Контекст	X					X			X
Последице	X	X						X	
Вербалне реакције		X	X	X	X	X		X	X
Евалуација	X								
Очекивања									

Табела 1. Преглед шематске организације анализираних текстова

Као што се може уочити у Табели 1, неизоставни делови свих текстова, што је разумљиво будући да су у питању технички делови новинских чланака,

¹¹ https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_04/djokovic-all-australian-open-senza-vaccino-sconfitta-piu-brutta-perche-eccezioni-oggi-sono-intollerabili-fff8fa2e-6d69-11ec-9f93-9a4ee3459cee.shtml, 29.10.2023.

¹² https://www.repubblica.it/sport/tennis/2022/01/04/news/djokovic_partecipa_australian_open-332614677/, 29. 10. 2023.

¹³ https://www.corriere.it/sport/22_gennaio_05/djokovic-bloccato-aereo-australia-visto-2acd5b04-6e2e-11ec-b03a-4a0e157e4787.shtml, 29. 10. 2023.

¹⁴ https://www.repubblica.it/sport/tennis/2022/01/05/news/djokovic_reazioni_deve_spiegare_esenzione_vaccino_covid-332715065/, 29. 10. 2023.

¹⁵ https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_10/tweet-djokovic-australia-nonostante-tutto-voglio-restare-qui-giocare-torneo-d0da92b6-7219-11ec-b185-e6e7d7d180a3.shtml, 29. 10. 2023.

¹⁶ https://www.repubblica.it/sport/tennis/2022/01/14/news/djokovic annullato visto tennis_australian-333777327/, 29. 10. 2023.

¹⁷ https://www.corriere.it/sport/22_gennaio_15/djokovic-nuovo-stato-fermo-ora-parola-passa-corte-federale-e3383644-7597-11ec-9e58-ba8db45e0e20.shtml, 29. 10. 2023.

¹⁸ https://www.corriere.it/sport/22_gennaio_16/djokovic-espulso-australia-850467ae-7692-11ec-a0d8-6b985098cc00.shtml, 29. 10. 2023.

¹⁹ https://www.repubblica.it/sport/tennis/2022/01/16/news/novak_djokovic_australian_open_tennis_corte-334028381/, 29. 10. 2023.

јесу *наслов* и *лид*. *Наслов* и *лид* ових текстова нераскидиво су повезани и представљају семантичку макроструктуру чланка.

Структура *лида* у свим текстовима врло је једноставна и представља или продужетак наслова или додатно појашњење наслова²⁰, осим у случају првог текста дневних новина *Corriere della Sera* од 4. јануара у коме је по први пут обрађена вест о Ђоковићевом одласку у Аустралију. *Лид* је директан наставак *наслова* и заједно са *насловом* покрива више тема:

(1) ‘Djokovic all’Australian Open senza vaccino: la sconfitta più brutta, perché le eccezioni oggi sono intollerabili.’

‘Ђоковић на Аустралијан опену без вакцине: најружнији пораз јер се изузеци данас не могу толерисати.’

(2) ‘È difficile levarsi dalla testa la sensazione che si tratti di un sotterfugio, per non privare il torneo della sua attrazione principale. Così Nole ha perso l’occasione di conquistare tutta la credibilità e l’affetto che cerca.’

‘Тешко је избацити из главе утисак да се ради о трику, да турнир не би био лишен своје главне атракције. Тако је Ноле пропустио прилику да стекне сав кредибилитет и љубав коју тражи.’

Наслов и *лид* овог чланка одмах уводе све теме које ће бити обрађене у тексту: Новаков одлазак у Аустралију без вакцине, неопходност да сви буду вакцинисани и да не постоје изузеци у том смислу, оптужба на рачун Аустралијан опена о изузећу Новака Ђоковића из комерцијалних разлога, стара тема о Новаковој тежњи да стекне наклоност и љубав публике. Оваква тематска разноликост *наслова* и *лида* није неуобичајена у данашњем новинском језику и може се објаснити мањком времена и потребом данашњих читалаца да већ из *наслова* и *лида* сазнају суштину неког догађаја. Дневни лист *La Repubblica* ову прву вест преноси концентришући се ипак на Новаково невакцинисање, оптужујући га да је ‘увек намигивао антиваксерима’:

(3) ‘Australian Open, Djokovic ci sarà: concessa l’esenzione medica per il vaccino anti Covid Il serbo, numero uno del tennis mondiale, ha sempre strizzato l’occhio al mondo No Vax. Ora potrà volare a Melbourne e giocare senza rivelare pubblicamente se abbia ricevuto o meno una o più dosi.’

‘Аустралија опен, Ђоковић ће бити ту: одобрено медицинско изузеће од вакцине против ковида Србин, број један у светском тенису, увек је нами-

²⁰ Ово се подудара са дефиницијом *лида* у литератури (Lakić, 2009:p.103).

гивао антиваксерском свету. Сада ће моћи да одлети у Мелбурн и да игра, а да не открије јавно да ли је примио или није једну дозу или више њих.’

У случају свих осталих текстова *наслов* и *лид* обухватају мањи број тема и углавном преносе само тему главног догађаја, а неретко и вербалне реакције.

Целина која је такође неизоставан део свих текстова јесте *главни догађај*. У седам од девет текстова које смо анализирали за потребе овог поглавља *главни догађај* укључује и вербалне реакције, које се врло често заправо односе на објаве главних актера догађаја на друштвеним мрежама, као што је случај у тексту 4. I. P., где се под *главним догађајем* подразумева Новаков одлазак у Аустралију без вакцине, а сама вест заснива се на вербалној реакцији главног актера коју чини његова објава на друштвеним мрежама пренета у целини. Исти је случај и у тексту 10. I. K., где се такође цео *главни догађај* заснива на вербалној реакцији коју представља Новакова објава на друштвеним мрежама након првог суђења и пуштања из имиграционог притвора. У осталим текстовима код којих се подударају *главни догађај* и вербалне реакције, пренете су изјаве Новакове породице или аустралијског премијера односно министара.

Позадину догађаја, као целину која претходи *главном догађају* (Lakić, 2009:р.97), а ипак се не сматра *историјом* која подразумева временски удаљене догађаје (ибид.), издвојили смо у половини анализираних текстова. *Позадина догађаја* није подударна у свим испитаним текстовима јер се јављају разлике у *главном догађају* ових текстова. Прва три текста имају исту *позадину догађаја* и она се може односити на две чињенице: улазак у Аустралију је могућ само за вакцинисане и Новак је добио изузеће од стране независне комисије која је одлуку донела на основу анонимног захтева. У текстовима 15. I. K. и 16. I. K. *позадину догађаја* представља оно што је у текстовима написаним десет дана раније био *главни догађај*. Оваква промена у шематској структури долази се брзини развоја овог догађаја, али, пре свега, томе што је и сам новинарски посао, развојем нових технологија, постао прилично убрзан. Информације се преносе у реалном времену, тако да врло често у року од само неколико сати нека вест постаје застарела, те од *главног догађаја* прелази у *позадину догађаја*.

Следећу целину једног новинског чланка коју Ван Дајк (1988b) назива *историјом* и под њом подразумева догађаје временски удаљене од самог главног догађаја (ибид.) издвојили смо у два текста. У овим текстовима *историја* се може јасно издвојити и подразумева подсећање на Новакове раније изјаве о вакцинацији против ковида 19, као и подсећање на организовање Адрија тура у јуну 2020. године. Такође, у тексту 4. I. K, *историја* се може односити и на далеко шири контекст, будући да аутор текста, иако то нема никакве ло-

гичке везе са *главним догађајем*, подсећа читаоце на Ђоковићево ривалство са Федерером и Надалом, на Новаково појављивање на тениској сцени (при чему га аутор карактерише као ‘terzo incomodo’²¹), као и на Новакове ставове о исхрани и на његов однос са природом.

Под *контекстом* се подразумевају информације које ‘одражавају стварну ситуацију’ (Lakić, 2009:р.97). Ван Дајк (1998b) наводи и да је *контекст* ‘другачији од позадине догађаја који је више историјске природе’ и, држећи се ове дефиниције, издвојили смо га у три текста. *Контекст* у оквиру кога се одиграо овај главни догађај односи се на неколико чињеница на које се позивају аутори ових текстова: Аустралија је имала најдужи локдаун на свету, милиони *нормалних* људи вакцинишу се свакодневно, остали тенисери су се вакцинисали.

Целину названу *последнице* успели смо да издвојимо у три текста. *Последнице* врло јасно представљају будуће догађаје чији ће узрок настанка бити *главни догађај* текста. Међутим, у прва два текста *последнице* је врло тешко раздвојити од *евалуације*, односно *субјективне процене* аутора текстова, будући да се у оба случаја аутори питају како ће Новак поднети притисак јавности који ће неминовно уследити због оваквог његовог уласка у Аустралију. То би свакако представљало *последницу* самог *главног догађаја*, али је уједно и *субјективна процена* аутора да ће настати такав притисак. У трећем тексту, *последница* је врло конкретна и односи се на промене у распореду играња на Аустралијан опену.

Вербалне реакције једина су целина, поред *наслова* и *лида*, коју можемо уочити врло једноставно. *Вербалне реакције* издвајамо у осам од девет текстова. Оне представљају изјаве главних или споредних актера. Будући да је природа догађаја била таква и да Ђоковић није имао прилике да даје званичне изјаве (налазио се у имиграционом притвору), његове реакције само су објаве на друштвеним мрежама, што данас постаје и врло чест начин преношења нечије изјаве, а неретко нечија објава на друштвеној мрежи представља и сам *главни догађај*. У конкретном случају, *вербалне реакције* биле су и пренете изјаве чланова породице Ђоковић, затим аустралијских, али и српских званичника, те изјаве других тенисера и осталих спортиста.

Евалуација, односно став аутора текста, јесте категорија коју смо издвојили само у првом тексту. Као што је речено, *евалуација* се донекле подудара са *последницама* главног догађаја будући да аутор, субјективном проценом

²¹ Овом синтагмом може се означити ‘особа која је сувишна (у неком друштву)’, али најбољи превод у овом контексту била би односна реченица ‘кога нико није звао’ са управном речју *трећи*, тј. ‘трећи кога нико није звао’, како је Слободан Владушић окарактерисао Н. Ђоковића пишући управо о његовом успону у свету тениса (<https://standard.rs/2021/06/18/s-vladusic-kako-je-djokovic-pokvario-zurku-globalnog-kapitala/>, 6. 12. 2022).

ситуације, инсинуира да ће постојати велики притисак на Новака због уласка у Аустралију без вакцине.

Категорију *очекивања*, односно ‘могуће политичке и друге последице или ситуације, као и могућност предвиђања будућних догађаја’ (Lakić, 2009:p.97) нисмо издвојили ни у једном од анализираних текстова, мада би могући притисак на Ђоковића од стране јавности могао да се подведе и под ову категорију.

Анализа макроструктуре ових текстова показује да је Ван Дајкову структуру новинских чланака тешко применити на данашње новинске текстове, те се тиме потврђује Золтаново тумачење ове структуре (2001:p.11), према коме је *позадину догађаја, историју и контекст* тешко раздвојити, због чега он предлаже јединствену категорију под називом *позадина догађаја*. Иако смо покушали да направимо разлику међу овим категоријама и сматрамо да смо у неким текстовима то и успели, закључујемо да су разлике минималне и да могу представљати субјективно тумачење поготово када је у питању разликовање *историје* и *контекста*. Стога би најсврсисходније било издвојити категорију *позадина догађаја*, која би се у нашем случају односила на Новаков став о вакцинацији против ковида 19, могућност уласка у Аустралију само за вакцинисане, као и чињеницу да је у Аустралији био најдужи локдаун и да је до сада више милиона људи (међу којима су и остали тенисери) примило ову вакцину. С друге стране, Золтан (2001) сматра да *евалуација* и *очекивања* треба да буду једна категорија под називом *очекивања*. Наша анализа, међутим, показује да би у ту јединствену категорију, поред ове две, требало уврстити и категорију под називом *последнице*.

2. Језичка анализа корпуса

2.1. Номинација

У овом потпоглављу испитаћемо на који начин се у анализираним новинским чланцима именује Новак Ђоковић, централна личност чланака, као и догађаји повезани са Новаковим (не)учешћем на Аустралијан опену 2022. године.

Начин на који су особе именоване у дискурсу вести може значајно утицати на то како их читаоци виде (Richardson, 2007:p.49). Анализа целог корпуса од 46 чланака је, као што се може видети из Табеле 2²² у којој су приказани начини номинације у нашем корпусу, показала да су, приликом номинације Нова-

²² Бројеви који се налазе у заградама у Табели 2 означавају колико се пута издвојени начини номинације јављају у испитаним текстовима.

ка Ђоковића, најзаступљенији идентификатори следећи антропоними: име (*Novak*), презиме (*Djokovic*), име и презиме (*Novak Djokovic*). Наиме, јављају се 229 пута и служе да се актер стави у центар пажње. Поред наведених антропонима у корпусу налазимо и Новакове надимке *Nole* и *Djoker*²³. Употребом надимака новинари приближавају читаоцима личности о којима пишу и код читалаца изазивају радозналост (Antelmi, 2006:pp.35, 36). Номинација се врши и помоћу речи које упућују на професију (*tennista* 'тенисе') и на спортске успехе (*il numero uno del mondo* 'број један у свету'). Будући да се текстови баве Новаковим учешћем на гренд слем турнирима, потпуно је очекивано и помињање броја Новакових победа на Аустралијан опену (нпр. *vincitore nove volte dello Slam australiano* 'деветоструки шампион Аустралијан опена'). У корпусу уочавамо синтагме позитивне квалификације, попут синтагми *uno dei più grandi sportivi della storia* 'један од највећих спортиста у историји', *il più grande tennista di tutti i tempi* 'највећи тенисер свих времена' и *re del tennis* 'краљ тениса' којима се истиче Новаков професионализам и велики спортски успех. У испитаним текстовима Ђоковић се идентификује и посредством етнонима. Етноними се употребљавају самостално (*serbo* 'Србин') или у склопу сложених идентификатора (нпр. *tennista serbo numero uno del mondo* 'српски тенисер број један на свету').

Уочава се и номинација на основу Новаковог става према вакцинацији против ковида 19, али пре него што се пређе на примере из корпуса који то показују, ваља напоменути да се у текстовима о Ђоковићевом доласку на Аустралијан опен 2022. године, примање вакцине против ковида 19 карактерише као једино исправно поступање у периоду пандемије ковида 19. Ради илустрације, навешћемо следећи пример:

(4) 'Così come lo fanno ogni giorno milioni di persone "normali" che si fanno iniettare la loro dose per mettere al sicuro se stessi e gli altri, per tornare a una vita il più normale possibile. (*Corriere della Sera*, 4. 1. 2022)'

'Тако као што сваког дана чине милиони 'нормалних' особа које примају своју дозу да би заштитили сами себе и друге, да би се вратили што нормалнијем животу.'

Пример (4) указује на то како се треба понашати у доба пандемије ковида 19 ради заштите од инфекције вирусом и ради повратка уобичајеном начину

²³ *Djoker* је надимак Новака Ђоковића који се често јавља у новинским чланцима и објавама на интернету, а који се може довести у везу и са називом Ђоковићевог званичног профила на друштвеној мрежи Инстаграм (*djokernole*).

животу. Треба се вакцинисати, као што то чине *milioni di persone normali* ‘милиони нормалних особа’. Употребом речи *milioni* у множини исказује се идеја о ономе што је исправно за огроман број људи, из чега следи да би одбијање вакцине било окарактерисано као неубичајено и неисправно понашање.

У нашем корпусу Новак Ђоковић се, на основу става о вакцинацији против вируса корона, представља синтагмом *l'uomo senza vaccino* ‘човек без вакцине’, као и префиксалом *no vax* ‘антиваксер’, којима се сврстава у противнике вакцинације. Префиксал *no vax* ‘антиваксер’, састављен од прилога *no* и англицизма *vax*, скраћенице енглеских именица *vaccine* или *vaccination*, употребљен је приликом номинације са именичком вредношћу (*il no vax* ‘антиваксер’) или са придевском вредношћу, када је у саставу сложених идентификатора (нпр. *tennista no vax* ‘тенисер антиваксер’). За представљање Новаковог противљења вакцинацији користи се и успешна игра речи *Novax Djokovid*.

Позитивна идентификација (12)	Неутрална идентификација (455)	Негативна идентификација (15)
il più forte tennista di sempre (1)	Novak (26)	il no vax (3)
најјачи тенисер свих времена	Ђoković (145)	антиваксер
il più grande tennista di tutti i tempi (1)	Novak Ђoković (58)	tennista no vax (4)
највећи тенисер свих времена	Nole (39)	тенисер антиваксер
re del tennis (3)	Djoker (18)	Novax Djokovid (1)
краљ тениса	tennista (14)	tennista n.1 al mondo
uno dei più grandi sportivi della storia (1)	тенисер	no vax (3)
један од највећих спортиста у историји	serbo (48)	тенисер светски бр.
re Nole (4)	Србин	један антиваксер
краљ Ноле	tennista serbo (22)	il no vax più famoso del mondo (2)
la star del tennis (1)	српски тенисер	најпознатији
тениска звезда	numero uno del tennis mondiale (5)	антиваксер на свету
la stella serba del tennis (1)	број један светског тениса	asso serbo no vax (1)
српска тениска звезда	il numero uno del mondo (16)	српски ас антиваксер
	svetски број један	l'uomo senza vaccino (1)
	il n. 1 del mondo (7)	човек без вакцине
	svetски бр. један	
	attuale numero uno del mondo (1)	

	<p>актуелни светски број један il numero uno (4) број један numero uno ATP (1) број један на АТП листи tennista serbo numero uno del mondo (2) српски тенисер светски број један campione (15) шампион campione serbo (12) српски шампион il campione di nove Australian Open (1) деветоструки шампион Аустралијан опена nove volte campione del primo Slam dell'anno (3) деветоструки шампион првог гренд слема у години vincitore nove volte dello slam australiano (1) деветоструки победник аустралијског гренд слема fuoriclasse del tennis (8) тениски шампион fuoriclasse serbo (6) српски шампион il numero uno della</p>	
--	---	--

	classifica mondiale ATP (1) број један на светској АТП листи campione dei 20 titoli Slam (1) освајач 20 гренд слем титула campione di 20 Slam (1) освајач 20 гренд слемова	
--	--	--

Табела 2. Начини номинације Новака Ђоковића

Из анализе чланака који су претходили Ђоковићевом доласку у Аустралију запажа се негативан став према додели медицинског изузећа захваљујући којем би Новак могао да учествује на Аустралијан опену. То је нпр. уочљиво из наслова *Djokovic all’Australian Open senza vaccino: la sconfitta più brutta, perché le eccezioni oggi sono intollerabili* ‘Ђоковић на Аустралијан опену: најружнији пораз јер се изузеци данас не могу толерисати’, *Corriere della Sera*, 4. 1. 2022). Додељивање медицинског изузећа именује се именицом *sconfitta* ‘пораз’, чиме се исказује да је добијањем изузећа поражен модел понашања који треба следити током пандемије вируса корона, тј. вакцинација. Негативна конотација речи *sconfitta* ‘пораз’ наглашава се употребом релативног суперлатива *la più brutta* ‘најружнији’.

Ситуација која се односила на неизвесност доделе медицинског изузећа именује се лезитанизмом *telenovela* ‘теленовела’ која може означавати дугачку причу са компликованим преокретима и мелодраматичним ситуацијама (*Treccani vocabolario*)²⁴:

(5) ‘E così la telenovela-Djokovic è finita nel peggiore dei modi possibili.’ (*Corriere*, 4. 1. 2022)

‘И тако се теленовела Ђоковић завршила на најгори могући начин.’

На основу анализе примера из нашег корпуса закључујемо да су, приликом номинације Новака Ђоковића, најзаступљенији неутрални идентификатори. Наиме, чине 94,20% укупног броја забележених идентификатора и састоје се од антропонима, етнонима, као и од речи које упућује на професију и на Новаков

²⁴<https://www.treccani.it/vocabolario/telenovela/>, 10. 12. 2022.

спортски успех (освајање гренд слем титула и прво место на АТП ранг-листи). Сви негативни идентификатори, заступљени у 3.10% прикупљених идентификатора, садрже речи повезане са вакцинацијом против ковида 19. Служе да се Ђоковић представи као противник вакцинације против вируса корона, а такав његов став није у складу са оним што се сматра исправним током пандемије ковида 19. Најмање фреквентни јесу позитивни идентификатори (2.70%), који се користе и да би Новака представили не само као најбољег тенисера свих времена већ и као једног од најбољих спортиста у историји спорта.

2.2. Предикација

Дискурсна стратегија предикације у анализираним новинским чланцима употребљава се за приказивање Новака као противника вакцинације против ковида 19, као у примерима (6) и (7) са синтагмама *contrario al vaccino* ‘противник вакцине’ (6) и *contrario alla vaccinazione* ‘противник вакцинације’ (7). Употребом прилога *sempre* у (7) инсистира се на Ђоковићевој истрајности и истиче се да није мењао мишљење, али се такво Новаково убеђење оцењује као негативно, на шта указује придев *sballate* ‘непромишљене’ (8). У (8) зависне реченице *di non capire che il mondo non è più come prima* ‘да не схвата да свет више није као раније’ служе да се Новак прикаже као неразумна особа која не схвата да се ситуација у свету променила.

(6) ‘A maggio 2020 disse di essere contrario al vaccino.’ (*La Repubblica*, 4. 1. 2022)

‘У мају 2020. рекао је да је противник вакцине.’

(7) ‘Djokovic si è sempre dichiarato contrario alla vaccinazione.’ (*Corriere della Sera*, 4. 1. 2022)

‘Ђоковић се увек изјашњавао као противник вакцинације.’

(8) ‘E il campione serbo, rimanendo fedele alle sue convinzioni sballate, ha dato l'ennesima prova di non capire che il mondo non è più come prima.’ (*Corriere della Sera*, 4. 1. 2022)

‘А српски шампион је, остајући веран својим непромишљеним убеђењима, дао ко зна који по реду доказ да не схвата да свет више није као раније.’

У анализираним текстовима дневних листова *Corriere della Sera* и *La Repubblica* читаоци се, честим истицањем да Новак није вакцинисан и понављањем речи *vaccino* ‘вакцина’, *vaccinazione* ‘вакцинација’ и *vaccinato* ‘вакцинисан’ подсећају на узрок Новаковог неучествовања на Аустралијан опену.

Да Новак није примио вакцину, исказује се следећим језичким средствима: искључујућим реченицама (нпр. *senza aver ricevuto il vaccino contro il coronavirus* 'а да није примио вакцину против вируса корона', *La Repubblica*, 7. 1. 2022), допусним реченицама (нпр. *nonostante non sia vaccinato contro il virus* 'иако није вакцинисан против вируса', *Corriere della Sera*, 6. 1. 2022) и предлошким синтагмама (као у примерима *senza vaccino* 'без вакцине', *La Repubblica*, 6. 1. 2022. и *senza vaccinazione* 'без вакцинације', *Corriere della Sera*, 6. 1. 2022).

Новаку се приписује одговорност за ситуацију у којој се нашао у Аустралији (као у примеру (9)), а употребом прилога *semplicemente* 'једноставно' наглашава се да је узрок насталих проблема вакцинисањем лако могао бити спречен.

(9) 'Avrebbe potuto evitare tutto quel che gli è successo semplicemente presentando un certificato di vaccinazione.' (*Corriere della Sera*, 16. 1. 2022)

'Могао је да избегне све што му се десило једноставно достављајући потврду о вакцинацији.'

Према дискурсно-историјском приступу критичкој анализи дискурса догађаји се смештају у историјски контекст, па је важно напоменути да се у оквиру текстова посвећених Ђоковићу извештавало и о епидемиолошкој ситуацији у Аустралији (10). У текстовима се помиње да је у Мелбурну био на снази најдужи локдаун на свету, а извештавање о неповољној епидемиолошкој ситуацији у којој се налазила Аустралија код читалаца може изазвати оправдање за поступке аустралијских власти према невакцинисаном тенисеру.

(10) 'In un Paese, l'Australia, che nonostante le misure stringenti viaggia sui 50mila nuovi positivi al giorno e in una città, Melbourne, che ha vissuto il lockdown più lungo al mondo (262 giorni).' (*La Repubblica*, 5. 1. 2022)

'У једној држави, Аустралији, која упркос строгим мерама иде ка педесет хиљада новозаражених дневно и у једном граду, Мелбурну, који је преживео најдужи локдаун на свету (262 дана).'

Дискурсна стратегија предикације користи се и да би се Новак приказао као неодговорна особа која, поред вакцинације, не поштује ни друге мере за сузбијање ширења вируса корона. Неодговорност му се нпр. приписује приликом организације Адрија тура 2020. године. Био је то добротворни регионални турнир, али се његов хуманитарни карактер не помиње ни у једном анализираном тексту, већ писање о Адрија туру служи искључиво за стварање негативне медијске слике о Новаку Ђоковићу. Користећи глаголе у активном облику *organizzò* 'организовао је' у примеру (11) и *aveva organizzato* 'био је

организовао' у (12)) аутори текстова приказују Новака као вршиоца радње, тј. као организатора турнира на којем се епидемиолошке мере нису поштовале. Веродостојност тврдњи у наведеним примерима постиже се навођењем месеца и године.

(11) 'A giugno 2020 organizzò l'Adria Tour senza restrizioni: ne uscirono positivi Dimitrov, Coric, Troicki e lo stesso Nole con famiglia.' (*La Repubblica*, 4. 1. 2022)

'У јуну 2020. организовао је Адрија тур без ограничења: заразили су се Димитров, Ђорић, Троицки и сâм Ноле са породицом.'

(12) '[...] nel giugno 2020, quando aveva organizzato uno scellerato torneo itinerante che aveva acceso un focolaio nei Balcani.' (*Corriere della Sera*, 6. 1. 2022)

'[...] у јуну 2020, када је организовао сраман путујући турнир који је изазвао жариште на Балкану.'

У примеру (11) извештава се да се на турниру ковидом нису заразили само тенисери, већ и чланови Новакове породице, што указује на то да организацијом овог турнира Ђоковић није угрозио само себе и непосредне учеснике турнира, већ и чланове своје породице. Негативна квалификација турнира организованог у доба пандемије постиже се употребом придева негативне конотације *scellerato* 'сраман' у (12).

Новак се приказује као неодговорна особа године и приликом сликања са младим тенисерима на додели награда Тениског савеза Београда у децембру 2021. године. Искључна реченица *senza che Nole e i ragazzi stessi indossassero la mascherina* 'а да ни Ноле ни сами младићи и девојке нису носили маску' (*Corriere della Sera*, 8. 1. 2022) користи се како би се исказала Новакова немарност у доба пандемије ковида 19 и непоштовање епидемиолошких мера. Извештавање о непоштовању ношења заштитне маске претпоставља обавештеност читалаца о мерама које су биле на снази током пандемије вируса корона и даје се порука да такво понашање представља опасност по околину, не само због могућности преношења ковида већ и због тога што можда младићи и девојке, угледајући се на Новака, нису носили заштитне маске.

Негативну оцену Новаковог понашања уочавамо и у примеру (13). Наведени пример односи се на интервју који је Новак дао новинару француског дневног листа Л'Екип, 'иако је знао да је позитиван на вирус корона'. Овим се показује да Ђоковић не следи очекивано понашање особе заражене ковидом,

а то је остајање код куће и избегавање контаката са другим особама. Тиме се Новак представља као особа која не размишља о последицама својих одлука.

(13) 'Ma c'è un successivo appuntamento cui Djokovic si presenta pur sapendo di essere positivo.' (*La Repubblica*, 12. 1. 2022)

'Али постоји и наредни састанак на којем се Ђоковић појављује иако зна да је позитиван.'

У анализираним текстовима износи се сумња у тачност тврдње да је Новак у децембру 2021. године био заражен вирусом корона и приписује му се још једна негативна особина – неискреност. То се постиже придевима *presunto* 'наводна' (*presunta positività registrata durante un test del 16 dicembre* 'наводна позитивност забележена током тестирања 16. децембра' *Corriere della Sera*, 8. 1. 2022), *falso* 'лажан' у примеру *spuntano le false dichiarazioni di viaggio* 'појављују се лажне изјаве о путовању' (*La Repubblica*, 13. 1. 2022), глаголом *mentire* 'лагати' (као у (14)) и употребом прошлог кондиционала са модалном вредношћу (15), који се у италијанској литератури назива *condizionale di dissociazione* (*Aprile*, 2021:р.117, *Serianni et al.* 2007:р.187) или *giornalisticco* (*Squatrini*, 2015:р.116). Аутори новинских текстова овакав кондиционал користе ради избегавања одговорности за истинитост информације пре него што дата информација буде потврђена (ибид).

(14) 'Nole ha dichiarato di non essersi mosso dalla Serbia nei 14 giorni precedenti il viaggio in Australia, mentendo.' (*Corriere della Sera*, 11. 1. 2022)

'Ноле је, слагавши, изјавио да се није макао из Србије током 14 дана који су претходили путовању у Аустралију.'

(15) 'Il numero uno del mondo avrebbe contratto il virus lo scorso 16 dicembre.' (*La Repubblica*, 8. 1. 2022)

'Светски број један наводно се заразио 16. децембра.'

Дискурсна стратегија предикације користи се и за приказивање Ђоковића као изузетног тенисера, најбољег у историји тениса. То се нпр. постиже релативним суперлативом *forte* 'јак' у функцији именског дела предиката, као у (16). Његова изванредност на терену приказује се такође и синтагмом *una specie di Dio della guerra traslato su un campo da tennis* 'врста бога рата пренетог на тениски терен', као у примеру (17).

(16) 'Novak Djokovic è il più forte tennista di sempre.' (*Corriere della Sera*, 4. 1. 2022)

‘Новак Ђоковић је најјачи тенисер свих времена.’

(17) ‘[...] anche se è difficile pensare a grandi problemi di salute per l’attuale numero 1 del mondo, una specie di Dio della guerra traslato su un campo da tennis.’ (*Corriere della Sera*, 4. 1. 2022).

‘[...] иако је тешко помислити на велике здравствене проблеме код актуелног светског броја један, врсте бога рата пренетог на тениски терен.’

У новинским чланцима о Новаковој игри инсистира се на његовој јакој менталној снази. Наглашава се да важне поене игра *con lucidità chirurgica* ‘са хируршком прецизношћу’.

3. Интертекстуална анализа

Сматрамо да је неопходно да текстове прокоментаришемо и посредством Ферклафове интертекстуалне анализе (1996:pp.314–315)²⁵ која се, узимајући у обзир резултате језичких истраживања, окреће социолошком аспекту и пружа одговоре и објашњења о истинском циљу оваквих текстова и последицама које би могле уследити.

Будући да настају у врло конкретном, може се рећи, историјском моменту,²⁶ у коме једна вакцина није била само средство заштите од болести, већ једино мерило нечије исправности и моралности, ови текстови не представљају само неутрално преношење вести о једном догађају, већ постају средство заговарања новог начина живота односно *нове нормалности* у којој ‘сви нормални људи треба да буду вакцинисани’ (*Corriere della Sera*, 4. 1. 2022). Врло је индикативан тај *отворени рат* који су италијански електронски медији повели против Новака Ђоковића, а чији је примарни циљ свакако било сузбијање могуће *побуне* људи који би се повели за Ђоковићевим примером и одбили вакцину, што је отворено и изречено у тексту од 9. јануара, у коме аутор тврди да ‘они који представљају узор милионима особа треба да, радо или нерадо, примају вакцине’²⁷ стављајући тако отворено Новака Ђоковића у положај некога на кога се не треба угледати. Текстови најпрестижнијих италијанских дневних новина кретали су се од критике првог тенисера света због његове ‘надмености

²⁵ Интертекстуална анализа је интерпретативна за разлику од текстуалне која је дескриптивна (Lakić, 2009:p. 99).

²⁶ И сâм лист *Corriere della Sera* у тексту објављеном 4. 1. 2022, оптужује светског тенисера број један да ‘не схвата да свет није више као раније’.

²⁷ https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_09/djokovic-pasticcio-australia-conferma-lui-piu-forte-federer-nadal-sono-piu-grandi-00a11162-70be-11ec-bed9-868e21cce827.shtml. 20. 12. 2022.

и жеље да буде изван закона²⁸, све до отвореног вређања и ниподаштавања који су свакако кулминирали у ставу према коме он ‘ако учини још само један погрешан корак, може да умре на ђубришту’²⁹. С друге стране, постоје случајеви изокретања самих вести управо ради уништавања угледа Новака Ђоковића и креирања општег неповерења у све што је повезано са његовим одласком у Аустралију, а што би евентуално могло бити узето у корист његове одбране. У том смислу истиче се текст дневног листа *Corriere della Sera* од 10. јануара у коме се преноси вест о томе да је изузеће за улазак у Аустралију добијено на основу прележаног ковида у коме аутор истиче да је сертификат који је Ђоковић приложио написан на српском језику, желћи на тај начин да нагласи да такав сертификат не може бити валидан. Међутим, врло је лако проверити и доказати да су сви сертификати о прележаном ковиду и о примљеној вакцини, као и резултати тестирања на ковид у Републици Србији издавани двојезично – на српском и на енглеском језику³⁰. Уочљив је и покушај изазивања националних осећања италијанских читалаца у тексту који *Corriere della Sera* посвећује ‘италијанском менаџеру’ кога Ђоковић ‘оптужује’ за бирократску грешку која се поткрала у документацији³¹. Такође, аутори текстова покушавају да придобију осећања италијанских читалаца непрестаним истицањем да је Аустралија имала најдужи и најстрожи локдаун на свету, чиме несумњиво желе да их подсети на изузетно тешке моменте строгог локдауна у Италији и да их ставе на страну аустралијског народа, а не невакцинисаног тенисера.

Директна последица оваквих необјективних и једностраних текстова био је врло оштар и негативан став свеопштег јавног мњења у Италији према одлуци Новака Ђоковића да се не вакцинише против ковида 19. Анализа дискурса

²⁸ На пример у тексту од 16. 1. 2022. *Corriere della Sera* карактерише Ђоковића речима као што су ‘арогантност’ (*arroganza*), ‘бахатост’ (*protervia*), ‘лажљивост’ (*mendacia*), ‘површност’ (*superficialità*), ‘саможивост’ (*egotismo*), ‘кршење правила’ (*sprezzo delle regole*) (https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_16/djokovic-serbi-dicono-morire-bellezza-lui-puo-morire-monnezza-7796d81e-7704-11ec-a0d8-6b985098cc00.shtml, 20. 12. 2022).

²⁹ Аутор овог текста познати је италијански писац и публициста Сандро Веронези. Неопходно је истаћи да аутор ову реченицу о умирању Новака Ђоковића на ђубришту ставља у антитезу са, како каже, ‘српском изреком *умирати у лепоти*’ (https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_16/djokovic-serbi-dicono-morire-bellezza-lui-puo-morire-monnezza-7796d81e-7704-11ec-a0d8-6b985098cc00.shtml, 20. 12. 2022).

³⁰ Непрецизност данашњих електронских медија у Италији и њихова небрига о истини огледа се и у чињеници да у склопу овог текста, у коме аутор тврди да је посредни документ на српском језику, стоји и слика Ђоковићевог сертификата, на којем се јасно види да је у питању двојезичан документ.

³¹ https://www.corriere.it/sport/tennis/22_gennaio_15/artaldi-l-italiano-clan-djokovic-sarebbe-l-autore-dell-errore-formulario-968154fe-7559-11ec-9e58-ba8db45e0e20.shtml, 20. 12. 2022.

корисника интернета (објаве на друштвеним мрежама, коментари читалаца новинских чланака и сл.) сасвим би сигурно дала веома занимљиве резултате о томе како је у само неколико дана промењена слика јавног мњења у Италији према Новаку Ђоковићу.

4. Закључак

Као што смо имали прилике да видимо, италијански медији су одлазак Новака Ђоковића у Аустралију испратили са великим интересовањем, те су само два најчитанија листа овом догађају који је трајао 12 дана посветила чак 46 текстова.

Анализа је показала да је шематска структура текстова разнолика, те да због природе једног оваквог догађаја, тј. пре свега историјског момента у коме настају, текстови теже сензационализму, а не квалитету, због чега се врло мали број ових текстова може уклопити у шематске структуре новинских чланака које су предложили Ван Дајк (1988а; 1988b) и Золтан (2001). У светлу овога што смо управо образложили, можемо закључити да би за описивање једног сензационалистичког догађаја, била довољна много једноставнија шематска структура која би садржала шест категорија, уместо Ван Дајкових десет. Разлоге за овакво поједностављивање шематске структуре новинских чланака треба тражити у савременој поставци писаних електронских медија који један овакав догађај прате из минута у минут, захваљујући понајвише друштвеним мрежама које постају примаран извор информација. Будући да је један од наших циљева био да испитамо могућност примене Ван Дајкове шематске структуре на новинске чланке електронских медија, можемо закључити да она није сврсисходна и да не одговара поставкама онлајн чланака с обзиром на број и учесталост појављивања Ван Дајкових категорија у овим текстовима (в. Табелу 1), те би било неопходно да се у одговарајућој литератури понуди нови начин шематског приказа новинских чланака.

Језичка анализа показује да се, с једне стране, у многим анализираним новинским текстовима истиче велики Новаков спортски успех, али и да се, с друге стране, због одбијања да прими вакцину против ковида 19, приказује као неодговорна и непромишљена особа и као једини кривац за догађаје у Аустралији. Уочава се и значајна вредносна разлика између дискурсне стратегије номинације и дискурсне стратегије предикације, будући да је прва у највећем броју испитаних случајева неутрална, док је друга превасходно коришћена за стварање негативне слике о Новаку Ђоковићу.

На самом крају, можемо закључити да су ови текстови најчитанијих италијанских дневних новина, *Corriere della Sera* и *La Repubblica*, имали за циљ

промовисање тзв. нове нормалности³², односно новог начина понашања³³, те да је лик Новака Ђоковића искориштен за осуду и изопштавање свих оних који су одлучили да се не вакцинишу против ковида 19.

Извори

1. *Corriere della Sera* – <https://www.corriere.it/>
<https://www.fabiobroccheri.it/quali-sono-i-giornali-online-piu-letti-in-italia/>
[Приступљено 25. 10. 2023].
2. *La Repubblica* – <https://www.repubblica.it/>
Novi standard – <https://standard.rs/2021/06/18/s-vladusic-kako-je-djokovic-pokvario-zurku-globalnog-kapitala/> [Приступљено 6. 12. 2022].

Литература

1. Antelmi, D. (2006) *Il discorso dei media*. Roma, Carocci.
2. Aprile, M. (2021) *Manuale di base di linguistica e grammatica italiana*. Bologna, Il Mulino.
3. Barbano, A. (2012) *Manuale di giornalismo*. Roma-Bari, Laterza.
4. Van Dijk, T. A. (1988a) *News Analysis*. Hillsdale, NJ, Lawrence Erlbaum.
5. Van Dijk, T. A. (1988b) *News as Discourse*. Hillsdale, NJ, Lawrence Erlbaum.
6. Van Dijk, T. A. (2001) Multidisciplinary Critical Discourse Analysis: A plea for diversity. In: Wodak, R. & Meyer, M. (eds.) *Methods of Critical Discourse Analysis*. London, Sage, pp. 95–120.
7. Van Dijk, T. A. (2003) Critical discourse analysis. In: Schiffrin, D., Thannen D., and Hamilton, E. H. (eds.) *The handbook of discourse analysis*. Oxford, Blackwell, pp. 352–372.
8. Zoltan, K. (2001) Media Discourse from a Contrastive Rhetoric Perspective. *Novelty*. Vol. 8, 3, Budapest, British Council in Hungary, 4–26.
9. Lakić, I. (2009) Modeli analize diskursa novinskih članaka. *Riječ*. 2, Nikšić, Institut za jezik i književnost Filozofskog fakulteta, 91–108.
10. Reisigl, M. & Wodak, R. (2001) *Discourse and Discrimination: Rhetorics of racism and antisemitism*. London, Routledge.

³² Више о увођењу појма *нова нормалност* током пандемије ковида 19 у: Trifunović & Đorđević 2021.

³³ У овом контексту можда би се могло говорити не само о новом начину живота већ и о новој идеологији, али би за тако нешто било неопходно спровести анализу у складу са теоријским дефиницијама појма *идеологија* у одговарајућој литератури, за шта у овом раду није било простора.

11. Reisigl, M. & Wodak, R. (2009) The discourse-historical approach (DHA). In: Wodak, R. & Meyer, M. (eds.) *Methods of critical discourse analysis 2*. London, Sage, pp. 87–121.
12. Richardson, J. E. (2007) *Analysing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis*. New York, Palgrave Macmillan.
13. Serianni L. & Antonelli, G. (2017) *Manuale di linguistica italiana*. Torino, Pearson.
14. Squatrini, M. (2015) *Il verbo*. Roma, Carocci.
15. Titscher S., Meyer M., Wodak R. & Vetter Eva (2000). *Methods of Text and Discourse Analysis*. London, Sage.
16. Treccani vocabolario online. *Telenovela*. <https://www.treccani.it/vocabolario/telenovela/> [Приступљено 10. 12. 2022].
17. Trifunović, V. & Đorđević, I. (2021) Kultura „nove normalnosti” – značenje i upotreba pojma. *Glasnik Etnografskog instituta 69(3)*, Beograd, SANU, 519–530.
18. Fairclough, N. (1995) *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London, Longman.
19. Fairclough, N. (1996) Critical Analysis of Media Discourse. In: Marris, P. & Thorntam, S. (eds.) *Media Studies: A Reader*. Edinburgh. Edinburgh University Press, pp. 308–325.
20. Fairclough, N. (2001) *Language and Power*. London, Routledge.
21. Wodak, R. (1996) Disorders of Discourse. London and New York, Longman.
22. Wodak, R. (2000) La sociolingüística necesita una teoría social? Nuevas perspectivas en el análisis crítico del discurso. *Discurso y Sociedad, 2(3)*, 123–147.
23. Wodak, R. & Meyer, M. (2009) Critical Discourse Analysis: History, Agenda, Theory and Methodology. In: Wodak, R. & Meyer M. (eds.) *Methods for Critical Discourse Analysis*. London, Sage, pp. 1–33.
24. Wodak, R. (2015) Critical Discourse Analysis, Discourse-Historical Approach. In: Tracey, K., Ilic, C and Sandel, T (eds.) *The International Encyclopedia of Language and Social Interaction* Chichester, John Wiley & Sons, pp. 1–14.

Marija M. Mitrović
University of Belgrade
Faculty of Philology
Department of Italian Language and Literature
Jelena D. Puhar
University of Belgrade
Faculty of Philology
Department of Italian Language and Literature

A CRITICAL ANALYSIS OF THE DISCOURSE OF
NEWSPAPER ARTICLES IN THE ITALIAN LANGUAGE ON
THE (NON) PARTICIPATION OF NOVAK DJOKOVIC IN
THE AUSTRALIAN OPEN

Summary

This paper, within the framework of critical discourse analysis, deals with newspaper articles about the (non)participation of Novak Djokovic at the 2022 Australian Open, published in the electronic editions of the Italian daily newspapers *Corriere della Sera* and *La Repubblica* in January 2022. The aim of this paper was to, following Van Dijk (1988a), investigate the schematic organisation of the texts from our corpus, as well as to examine which linguistic units are used in those texts to create a positive and negative image of Novak Djokovic. The results of the research show that a very small number of analysed articles fit into Van Dijk's model of organisation of newspaper texts. The results of the linguistic analysis of the texts indicate that, on the one hand, the discourse strategies of nomination and predication are used to highlight Novak's sporting success, and on the other hand, they serve to portray Novak, who did not receive the vaccine against covid 19, as the culprit for not participating in the Australian Open in 2022 and as a person who behaves recklessly and irresponsibly during the coronavirus pandemic.

► **Key words:** critical discourse analysis, Novak Djokovic, Australian Open, covid 19, Italian daily press.

Sources

1. *Corriere della Sera* – <https://www.corriere.it/>
<https://www.fabiobroccheri.it/quali-sono-i-giornali-online-piu-letti-in-italia/>
[Accessed 25. 10. 2023].

2. *La Repubblica* – <https://www.repubblica.it/>
Novi standard – <https://standard.rs/2021/06/18/s-vladusic-kako-je-djokovic-pokvario-zurku-globalnog-kapitala/> [Accessed 6. 12. 2022].

References

1. Antelmi, D. (2006) *Il discorso dei media*. Roma, Carocci.
2. Aprile, M. (2021) *Manuale di base di linguistica e grammatica italiana*. Bologna, Il Mulino.
3. Barbano, A. (2012) *Manuale di giornalismo*. Roma-Bari, Laterza.
4. Van Dijk, T. A. (1988a) *News Analysis*. Hillsdale, NJ, Lawrence Erlbaum.
5. Van Dijk, T. A. (1988b) *News as Discourse*. Hillsdale, NJ, Lawrence Erlbaum.
6. Van Dijk, T. A. (2001) Multidisciplinary Critical Discourse Analysis: A plea for diversity. In: Wodak, R. & Meyer, M. (eds.) *Methods of Critical Discourse Analysis*. London, Sage, pp. 95–120.
7. Van Dijk, T. A. (2003) Critical discourse analysis. In: Schiffrin, D., Thannen D., and Hamilton, E. H. (eds.) *The handbook of discourse analysis*. Oxford, Blackwell, pp. 352–372
8. Zoltan, K. (2001) Media Discourse from a Contrastive Rhetoric Perspective. *Novelty*. Vol. 8, 3, Budapest, British Council in Hungary, 4–26.
9. Lakić, I. (2009) Modeli analize diskursa novinskih članaka. *Riječ*. 2, Nikšić, Institut za jezik i književnost Filozofskog fakulteta, 91–108.
10. Reisigl, M. & Wodak, R. (2001) *Discourse and Discrimination: Rhetorics of racism and antisemitism*. London, Routledge.
11. Reisigl, M. & Wodak, R. (2009) The discourse-historical approach (DHA). In: Wodak, R. & Meyer, M. (eds.) *Methods of critical discourse analysis 2*. London, Sage, pp. 87–121.
12. Richardson, J. E. (2007) *Analysing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis*. New York, Palgrave Macmillan.
13. Serianni L. & Antonelli, G. (2017) *Manuale di linguistica italiana*. Torino, Pearson.
14. Squatrini, M. (2015) *Il verbo*. Roma, Carocci.
15. Titscher S., Meyer M., Wodak R. & Vetter Eva (2000). *Methods of Text and Discourse Analysis*. London, Sage.
16. *Treccani vocabolario online*. Telenovela. <https://www.treccani.it/vocabolario/telenovela/> [Accessed 10.12.2022].
17. Trifunović, V. & Đorđević, I. (2021). Kultura „nove normalnosti” – značenje i upotreba pojma. *Glasnik Etnografskog instituta* 69(3), Beograd, SANU, 519–530.
18. Fairclough, N. (1995) *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London, Longman.

19. Fairclough, N. (1996) Critical Analysis of Media Discourse. In: Marris, P. & Thorntam, S. (eds.) *Media Studies: A Reader*. Edinburgh. Edinburgh University Press, pp. 308–325.
20. Fairclough, N. (2001) *Language and Power*. London, Routledge.
21. Wodak, R. (1996) *Disorders of Discourse*. London and New York, Longman.
22. Wodak, R. (2000) La sociolingüística necesita una teoría social? Nuevas perspectivas en el análisis crítico del discurso. *Discurso y Sociedad*, 2(3), 123–147.
23. Wodak, R. & Meyer, M. (2009) Critical Discourse Analysis: History, Agenda Theory and Methodology. In: Wodak, R. & Meyer M, (eds.) *Methods for Critical Discourse Analysis*. London, Sage, pp. 1–33.
24. Wodak, R. (2015) ,Critical Discourse Analysis, Discourse-Historical Approach. In: Tracey, K., Ilic, C and Sandel, T (eds.) *The International Encyclopedia of Language and Social Interaction*. Chichester, John Wiley & Sons, pp. 1–14.

Преузето: 18. 6. 2023.
Корекције: 7. 11. 2023.
Прихваћено: 16. 11. 2023.